

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-88>

УДК 330.3

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ УСПІШНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ)

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF SUCCESSFUL PROJECT FINANCING FOR THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE (ON THE EXAMPLE OF A CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISE)

Найчук-Хрущ Марта Богданівна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9796-6546>

Щур Тарас Ігорович

аспірант,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3431-8613>

Naychuk-Khrushch Marta, Shchur Taras

Lviv Polytechnic National University

У статті розглядається роль та значення успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємства. На прикладі будівельної галузі показано, що ефективна фінансова система є запорукою успішного впровадження інновацій. Також доведено, що інноваційний розвиток підприємства неможливий без належного фінансування. Інноваційні проєкти часто є дорогими та ризикованими, тому для їх реалізації потрібні значні фінансові ресурси. У статті розглянуті основні джерела фінансування інноваційних проєктів, а також фактори, які впливають на успіх фінансування. Було зроблено висновок, що для успішного фінансування інноваційних проєктів необхідно враховувати такі фактори: вид інноваційного проєкту, фінансові можливості підприємства, внутрішній контроль. У статті наведено рекомендації для підприємств будівельної галузі щодо ефективного фінансування проєктів.

Ключові слова: інноваційний проєкт, фінансування, інноваційна діяльність, зовнішній ринок, ризики, антикризове управління.

This article delves into the critical role of successful project financing in fueling innovation within enterprises. Through a compelling case study of a construction company, it effectively demonstrates why a robust financial system is the backbone of implementing innovative endeavors. The article underscores the fundamental truth: innovation simply cannot blossom without adequate financial backing. The inherent expense and risk associated with most innovation projects necessitates securing significant financial resources to bring them to life. Beyond identifying the key funding sources for such projects, the article sheds light on the crucial factors that contribute to successful financing. It emphasizes the importance of tailoring project financing approaches based on the specific characteristics of each innovation initiative, considering factors like scale, complexity, and inherent risk. Furthermore, it highlights the essential role of the enterprise's financial capabilities in determining its capacity to support innovative projects. Finally, the importance of establishing an effective internal control system is emphasized, ensuring the efficient allocation and utilization of available resources. By analyzing the construction company case study, the article showcases the tangible benefits of successful project financing. Increased competitiveness emerges as a key advantage, as innovation empowers enterprises to develop novel products and services that resonate with market demands, ultimately leading to amplified market share and enhanced profitability. Additionally, the potential for cost reduction through improved production efficiency is highlighted, alongside the creation of new job opportunities

brought about by the execution of innovative projects. In conclusion, the article drives home the message that for any enterprise embracing the path of innovation, mastering the art of successful project financing becomes a quintessential endeavor. By strategically navigating the financial landscape and nurturing a sound funding strategy, businesses can unlock the true potential of innovation, propelling them towards sustainable growth and success.

Key words: project financing, innovation, construction enterprise, financial capabilities, competitiveness, cost reduction.

Постановка проблеми. Інновації є ключовим фактором успіху для будь-якого підприємства, незалежно від галузі, в якій воно працює. Вони дозволяють підприємствам розробляти нові продукти та послуги, які відповідають потребам ринку, підвищувати ефективність виробництва та знижувати витрати.

Однак, інновації часто є дорогими та ризикованими. Для їх реалізації потрібні значні фінансові ресурси. Тому успішне фінансування проєктів є ключовим фактором для успішного інноваційного розвитку підприємства.

У статті розглядається роль і значення успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі. На прикладі будівельного підприємства показано, як успішне фінансування проєктів дозволяє підприємству:

– *Збільшити конкурентоспроможність.* Інновації дозволяють підприємству розробляти нові продукти та послуги, які відповідають потребам ринку. Це дозволяє підприємству збільшити свою частку ринку та прибуток.

– *Знизити витрати.* Інновації можуть допомогти підприємству покращити ефективність виробництва та знизити витрати. Це дозволяє підприємству зберегти конкурентоспроможність в умовах зростання цін.

– *Створити нові робочі місця.* Інноваційні проєкти часто вимагають залучення нових співробітників, що створює нові робочі місця.

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження для даної статті полягає в наступному:

1. Інновації є ключовим фактором успіху для будь-якого підприємства, незалежно від галузі, в якій воно працює. У сучасних умовах, коли ринок постійно змінюється, підприємствам необхідно постійно впроваджувати інновації, щоб залишатися конкурентоспроможними.

2. Фінансування інноваційних проєктів є одним з найбільших викликів для підприємств. Інновації часто є дорогими та ризикованими, тому підприємствам необхідно ретельно планувати фінансування своїх інноваційних проєктів.

3. Будівельна галузь є однією з найбільш важливих галузей економіки України.

Успішний розвиток будівельної галузі є важливим фактором для економічного зростання країни.

Стаття також досліджує роль і значення успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємств. На прикладі будівельного підприємства показує, як успішне фінансування проєктів дозволяє підприємству отримувати конкурентні переваги.

Це може бути корисним для підприємців, які зацікавлені в інноваційному розвитку свого бізнесу, фінансових установ, які пропонують послуги з фінансування інноваційних проєктів, державних органів, які відповідають за розвиток інноваційної діяльності.

Матеріал може бути використаний для розробки стратегій інноваційного розвитку підприємств, покращення ефективності фінансування інноваційних проєктів, залучення інвестицій в інноваційні проєкти.

Формулювання мети та завдань статті. *Мета статті* – проаналізувати важливість успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі.

Для досягнення цієї мети стаття вирішує наступні завдання:

– розглядає роль і значення успішного фінансування проєктів для інноваційного розвитку підприємств;

– визначає основні джерела фінансування інноваційних проєктів;

– аналізує фактори, що впливають на успіх фінансування інноваційних проєктів;

– досліджує переваги, які отримує підприємство від успішного фінансування інноваційних проєктів.

Для досягнення поставлених завдань у статті використані такі *методи дослідження*:

– аналіз наукової літератури та інших джерел з питань інноваційної діяльності підприємств.

– дослідження практики фінансування інноваційних проєктів підприємств, які виходять на зовнішні ринки.

– аналіз статистичних даних щодо фінансування інноваційних проєктів в Україні та світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах ефективність діяльності

та здатність долати кризові явища підприємств в господарюванні визначається їхньою здатністю до інновацій, що значно залежить від рівня інноваційної діяльності. Однак проведення інновацій неможливе без належного фінансового забезпечення. Проблема фінансування є надзвичайно актуальною, особливо у зв'язку із дефіцитом власних фінансових ресурсів та складністю залучення інвестицій при високих ставках за банківські кредити.

Багато досліджень було проведено щодо проблем фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, у тому числі в роботах вчених, таких як Джусов О. А. [1], Ставицький О. В. [2], Васильєва Т. А., Боронос В. Г. [3] Калінеску Т. В. [4] та інші. Втім, важливість цього питання вимагає подальших досліджень. Фінансування інноваційної діяльності визначає стан інновацій у країні та впливає на всі етапи інноваційного процесу, такі як науково-технічна діяльність, новаторська творчість та впровадження досягнень науки і техніки у виробництво. Це стає ключовим елементом фінансової політики держави, спрямованою на створення умов для збереження і розвитку науково-технічного потенціалу країни, ефективного впровадження нововведень та структурно-інноваційну перебудову. Питання фінансування визначає необхідні обсяги коштів, їхні джерела та напрямки в рамках чіткого визначення меж і суб'єктів цієї діяльності через функціонування системи та відповідного організаційно-економічного механізму.

Фінансове забезпечення передбачає виділення конкретної суми ресурсів, одночасно визначаючи джерела їхнього фінансування для реалізації проектів, робіт і заходів у галузі науково-технічної та інноваційної сфери на підприємствах і організаціях. Система фінансування інноваційної діяльності представляє собою складну взаємодію різних джерел фінансування. Україна використовує різні джерела для фінансування інновацій, зокрема:

1. Державні інвестиційні ресурси: це бюджетні кошти, кошти позабюджетних фондів, державні запозичення та пакети акцій у державній власності.

2. Інвестиційні ресурси суб'єктів господарювання: включають фінансові ресурси комерційних та некомерційних суб'єктів господарювання, громадських організацій і фізичних осіб. Це може бути інвестиційний внесок від колективних інвесторів, таких як страхові компанії, інвестиційні фонди, компанії недержавних пенсійних фондів, а також

власні кошти підприємств і кредитні ресурси комерційних банків та інших кредитних організацій.

Вибір джерел фінансових ресурсів та їхня мобілізація для науково-технічної діяльності тісно пов'язані з існуючим організаційно-фінансовим механізмом використання цих коштів в країні. Спостерігається стійка тенденція до зниження інвестицій в основний капітал, фінансованих з бюджетних коштів. Зокрема, спостерігається зменшення фінансування капітальних вкладень з державного бюджету. У зв'язку із зростанням державного боргу, проблемами у зборі податків та секвеструванням витрат, важко розраховувати на значні виділення коштів з бюджетів для інвестиційних програм в наш час. Активне нагромадження власних ресурсів підприємств не відбувається на практиці.

Структуру джерел фінансування інноваційних програм наведено нижче у табл. 1.

На багатьох підприємствах виявляється дефіцит фінансових ресурсів навіть для забезпечення обсягів виробництва, нещодавні технічне переоснащення чи розширення виробництва. Зменшення обсягів виробництва, в свою чергу, веде до зниження прибутку, необхідного для нагромадження інвестиційних ресурсів.

Зазначено, що сучасна обігова частина коштів на 80% забезпечується кредитами комерційних банків, що призводить до значної витрати прибутку на погашення банківських відсотків.

З урахуванням вищезазначених фактів, стає очевидним, що потенційним джерелом фінансування інноваційної діяльності підприємств може бути фінансова співпраця між підприємствами, які мають технологічні або економічні зв'язки та зацікавлені в спільному розвитку та стабільності. Втілення цієї ідеї вимагає подальших досліджень та розробки ефективних організаційно-правових форм.

Нижче на рис. 1 схематично зображені функції та принципи фінансування інноваційної діяльності.

Питання підвищення ефективності системи фінансування розвитку високих технологій тісно пов'язане з більш широким контекстом – фінансуванням інноваційного розвитку. В деяких випадках вирішення проблеми фінансування сектору високих технологій обговорюється у контексті розвитку системи інноваційних/венчурних фондів [7]. Піднімається ідея інтегрованого підходу до фінансування інноваційного розвитку, який

Таблиця 1

Структура джерел фінансування інноваційних програм

Група	Тип	Організаційна структура джерел у групі
Державні ресурси	Власні	Державний бюджет, бюджети регіонів, місцеві бюджети, позабюджетні фонди, Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування, Державний фонд зайнятості, інші фонди.
	Позичені	Державні запозичення, державні позики, зовнішні запозичення, міжнародні кредити та ін.
	Залучені	Державні кредитні системи, Державна страхова система.
Ресурси організації	Власні	Власні інвестиційні ресурси організацій.
	Залучені	Внески, пожертвування, продаж акцій, додаткова емісія акцій.
	Позичені	Банківські, комерційні кредити, бюджетні та цільові кредити.
	Залучені	Інвестиційні ресурси інвестиційних компаній – резидентів, у т.ч. пайових інвестиційних фондів.
	Залучені	Інвестиційні ресурси страхових компаній – резидентів.
	Залучені	Інвестиційні ресурси недержавних пенсійних фондів – резидентів.
	Залучені	Інвестиційні ресурси іноземних інвесторів, враховуючи комерційні банки, міжнародні фінансові інститути, інституціональні інвестори, організації.

Джерело: складено на основі статті Варфоломеевої В.О. [5]

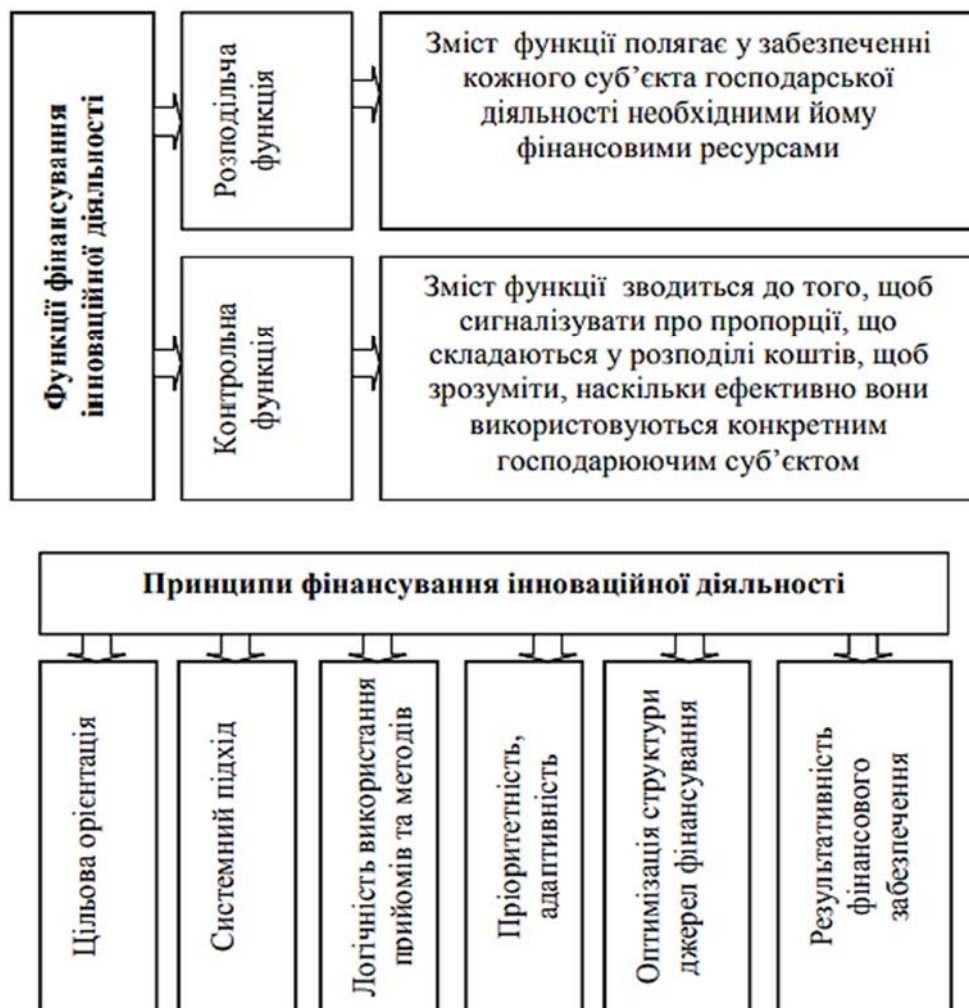


Рис. 1. Основні функції та принципи побудови ефективної системи фінансування інноваційної діяльності [6]

базується на системному фінансуванні, орієнтованому на суб'єкти і об'єкти ринку [8]. Варто також згадати про сучасні фінансові механізми для забезпечення та впровадження економіко-технологічного потенціалу інноваційних систем, включаючи фінансове забезпечення науково-інноваційної складової через використання кредитних та податкових механізмів і розвиток фінансових інструментів. Зокрема, акцентується увага на перспективності вивчення структурних трансформацій у системі високотехнологічного виробництва, яке охоплює загальні властивості, а також враховує галузеві та секторальні особливості [9], враховуючи загальні риси трансформації технологічної структури національної економіки, зокрема в контексті високотехнологічного сектору.

У той же час, термін "високі технології" охоплює значно більший комплекс класифікаторів, які визначають сучасні напрямки технологічного розвитку. В контексті оцінки виробництва промислової продукції в Україні, високі технології представляють собою систематизовані передові знання, спрямовані на створення продуктів або процесів, що є абсолютно новими або новаторськими в конкретній галузі знань. Використання цих знань може призвести до здобуття монопольної позиції на міжнародному ринку або поліпшення конкурентоспроможності того, хто впроваджує або розробляє їх, а також до отримання високої доданої вартості [10].

Враховуючи специфіку діяльності підприємств будівельної галузі і їх інноваційних проєктів, аналізується різноманіття видів фінансування. До основних типів належать:

- *внутрішнє фінансування*: аналізується можливість використання внутрішніх ресурсів компанії для фінансування інновацій, таких як прибуток, резерви та інші внутрішні джерела;
- *зовнішнє фінансування*: оцінюються зовнішні джерела фінансування, такі як банківські кредити, венчурні інвестиції, гранти та інші форми залучення капіталу;
- *грантове фінансування*: аналізуються можливості отримання грантів від державних та міжнародних фондів, спрямованих на розвиток інноваційних ініціатив [8].

Зазначимо, що використання власних ресурсів як джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств суттєво з часом підвищує ризик неплатоспроможності і банкрутства господарюючого суб'єкта, але управління інноваційною діяльністю залишається в руках його засновників.

Фінансування інноваційної діяльності підприємств за рахунок позикових коштів дозволяє значно розширити фінансові можливості без втрати контролю. Висока вартість цього джерела фінансів стимулює власників раціональніше його використовувати.

Венчурне фінансування, хоч і є ризикованою формою інвестування, може стати джерелом фінансування інноваційної діяльності підприємств. Джерелами венчурного фінансування є державні структури, фонди, банки, страхові компанії, іноземні інвестори, інвестиційні компанії та інші.

Лізинг є специфічною формою фінансування інноваційного процесу, особливо при впровадженні технічних інновацій. У порівнянні із попередніми джерелами, позикові та залучені фінансові ресурси піддаються жорсткому зовнішньому контролю, що сприяє їхній ефективності та раціональному використанню. Для подальших досліджень важливо розглянути методику оцінки ефективності фінансування інноваційної діяльності підприємств, яка допоможе сформулювати результативну структуру джерел фінансування [4].

Проаналізовано інструменти оцінки ефективності фінансування інноваційних проєктів в контексті конкретних потреб будівельних підприємств.

При розробці схем фінансування інноваційного проєкту розглядаються шість основних її варіантів: повне внутрішнє самофінансування, акціонування, венчурне фінансування, лізинг, кредитне фінансування та змішане фінансування. Схема фінансування інноваційних проєктів визначає склад інвесторів даного проєкту, структуру необхідних інвестиційних ресурсів, інтенсивність вхідного грошового потоку на окремих етапах наступної реалізації та ряд інших показників управління проєктом [11].

Практичний досвід демонструє, що низька результативність процесів нововведень виникає на рівні конкретних підприємств. Таким чином, ключовими напрямками наукових досліджень стають питання інноваційного розвитку підприємств, що потребує формування науково-методологічної основи для опису процесу інноваційного розвитку та ефективного управління ним.

Концепція інноваційного розвитку підприємства передбачає розгляд інноваційного розвитку як процесу позитивних якісних змін у стані інноваційності підприємства, використовуючи динамічний підхід до інновацій-

ної діяльності. Цей підхід не тільки визначає класичні етапи інноваційного процесу, такі як формування новації, перетворення новації в нововведення, комерціалізація нововведення та його перетворення в інновацію, але й розглядає підприємство як частину вищого порядку – інноваційну систему. Це визначає взаємозв'язки та реалізацію інноваційного механізму функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будівельна галузь в Україні є однією з найбільших галузей економіки. У 2023 році вона показала значне зростання, незважаючи на воєнний стан в країні. За даними Державної служби статистики України, у січні-червні 2023 року обсяг виконаних будівельних робіт становив 53,2 млрд грн, що на 18,4% більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

Основні тенденції розвитку будівельної галузі в Україні в 2023 році:

– *Зростання обсягів будівництва житла.* У першому півріччі 2023 року обсяги будівництва житла в Україні збільшилися на 22,8% порівняно з аналогічним періо-

дом 2022 року. Це пов'язано зі збільшенням попиту на житло на внутрішньому ринку та завдяки залученню міжнародних інвестицій.

– *Зростання обсягів будівництва промислових об'єктів.* У першому півріччі 2023 року обсяги будівництва промислових об'єктів в Україні збільшилися на 16,2% порівняно з аналогічним періодом 2022 року. Це пов'язано з відновленням виробництва в Україні та завдяки реалізації інвестиційних проектів.

– *Зростання обсягів будівництва інфраструктурних об'єктів.* У першому півріччі 2023 року обсяги будівництва інфраструктурних об'єктів в Україні збільшилися на 13,2% порівняно з аналогічним періодом 2022 року. Це пов'язано з відновленням транспортної інфраструктури в Україні та завдяки реалізації інвестиційних проектів.

Проблеми, з якими стикається будівельна галузь в Україні в 2023 році:

– *Нестача будівельних матеріалів та обладнання.* Внаслідок війни в Україні спостерігається дефіцит будівельних матеріалів та обладнання.

Таблиця 2

PEST-аналіз будівельної сфери

<p>Політичні фактори <i>Стабільність політичної ситуації в країні, війна в Україні.</i> Війна в Україні є основним фактором, який впливає на розвиток будівельної галузі. Внаслідок війни спостерігається значне пошкодження будівельної інфраструктури, а також дефіцит будівельних матеріалів та обладнання. <i>Державна політика щодо будівництва.</i> Наприклад, запровадження субсидій на будівництво житла сприятиме розвитку галузі, а підвищення податків на будівництво може мати негативний вплив. <i>Нормативна база будівництва.</i> Вона повинна бути прозорою та зрозумілою для учасників галузі. Нечітка або часто змінювана нормативна база може негативно позначитися на розвитку галузі.</p>	<p>Економічні фактори <i>Стан економіки в країні.</i> Стабільне економічне зростання сприяє розвитку будівельної галузі. <i>Стан ринку нерухомості.</i> Доступність фінансових ресурсів. <i>Зростання інфляції.</i> Зростання інфляції негативно впливає на собівартість будівництва та знижує попит на будівельні послуги.</p>
<p>Соціальні фактори <i>Демографічна ситуація в країні.</i> Демографічна ситуація в країні впливає на попит на житло та будівельні послуги. <i>Стандарти якості життя.</i> Зростаючі стандарти якості життя сприяють розвитку будівельної галузі. <i>Соціальні тенденції.</i> Соціальні тенденції, такі як екологічна свідомість та збільшення попиту на енергоефективне будівництво, впливають на розвиток будівельної галузі. <i>Зростання потреби в житлі.</i> Внаслідок війни в Україні багато людей втратили житло. Це призвело до зростання попиту на житло на внутрішньому ринку.</p>	<p>Технологічні фактори <i>Розвиток нових технологій.</i> Наприклад, розвиток 3D-друку може призвести до зниження вартості будівництва та підвищення його швидкості. <i>Цифрова трансформація.</i> Вона дозволяє підвищити ефективність будівництва та управління будівельним процесом. <i>Екологічні технології.</i> Розвиток екологічних технологій сприяє розвитку сталого будівництва.</p>

Джерело: складено автором

– *Зростання цін на енергоносії.* Зростання цін на енергоносії негативно впливає на собівартість будівництва.

– *Нестача кваліфікованих кадрів.* Внаслідок війни в Україні багато кваліфікованих будівельників виїхали з країни.

Очікується, що будівельна галузь в Україні в 2023 році продовжить зростати, незважаючи на воєнний стан в країні. Це пов'язано з такими факторами, як: зростання попиту на житло та інші будівельні послуги, залученням міжнародних інвестицій, реалізацією інвестиційних проектів [12].

Нижче в таблиці 2 наведений PEST-аналіз будівельної сфери в Україні.

Що ж до конкретних прикладів успішного фінансування інноваційних проектів на підприємстві в будівельній галузі, то можна навести приклад ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС». Система управління компанії є складною та багатофункціональною, охоплюючи різні аспекти діяльності підприємства. Різні підсистеми менеджменту спрямовані на досягнення конкретних стратегічних завдань.

Інноваційна діяльність ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» визначається високим рівнем технологічного розвитку, постійною модернізацією та впровадженням передових рішень у виробничі процеси. Отже, розглянемо ключові аспекти інноваційної стратегії та досягнень підприємства.

1. Технологічний прогрес та інновації.

ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» приділяє увагу впровадженню енергоефективних рішень та дотриманню екологічних стандартів у виробництві. Підприємство обладнане власною дослідницькою лабораторією, де проводяться аналізи, випробування та дослідження нових матеріалів і технологій. Крім того, ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» активно співпрацює з науковими установами та інноваційними компаніями для обміну досвідом та впровадження передових розробок. Це дозволяє впроваджувати нові ідеї, розширювати асортимент продукції та створювати унікальні рішення для будівельної галузі.

2. Інноваційні продукти та ринки

Підприємство активно вивчає ринок та впроваджує нові продукти, спрямовані на задоволення зростаючих потреб клієнтів. Інноваційні рішення в сфері лакофарбових матеріалів, які представлені виробами торгових марок "ALTAX", "LuxDecor", "Primacol Decorative" та інших, забезпечують конкурентоспроможність підприємства на ринку будівельних матеріалів.

ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» приділяє особливу увагу розробці та виробництву інноваційних будівельних матеріалів. Підприємство активно розвиває технології механічного нанесення декоративних матеріалів.

ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» враховує принципи сталого будівництва в розробці інноваційних продуктів. Підприємство вивчає можливості електронної та цифрової інтеграції у будівельних матеріалах. Це може охоплювати "розумні" фарби, що реагують на зміни температури чи вологості, або інші інноваційні рішення для створення комфортного та безпечного середовища в будівлях.

Інновації в продукції ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» спрямовані на забезпечення якості, ефективності та екологічної безпеки. Компанія не лише реагує на потреби ринку, а й активно визначає його розвиток, створюючи продукцію, яка відповідає високим стандартам якості та інновацій.

3. Партнерство та співпраця

ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» активно співпрацює з міжнародними партнерами, такими як Sherwin-Williams Poland та Unicell Poland, що сприяє обміну технологіями, доступом до нових ринків та впровадженню світових стандартів у виробничий процес.

Аналізуючи розподіл питомих витрат ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» на інновації за різними напрямками, можна відзначити, що найбільший обсяг витрат (70,1%) припадає на придбання машин та обладнання, пов'язаних з впровадженням інновацій. Це свідчить про природний процес, коли підприємство прагне модернізувати свою технологічну базу для забезпечення конкурентоспроможності (рис. 2).

Частка виділених коштів на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення скоротилася до 58%, однак витрати на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки зросли до 17,1% (відповідно 13,7% і 3,4%). Очевидно, що інноваційну діяльність слід розглядати як інструмент для підвищення ефективності функціонування підприємства [13].

Формування необхідних інвестиційних ресурсів, які забезпечують фінансування інноваційної діяльності підприємства, є однією з ключових стратегічних цілей його розвитку. На основі проведених досліджень можемо запропонувати послідовність етапів розроблення політики формування інвестиційних ресурсів для реалізації інноваційного проекту:

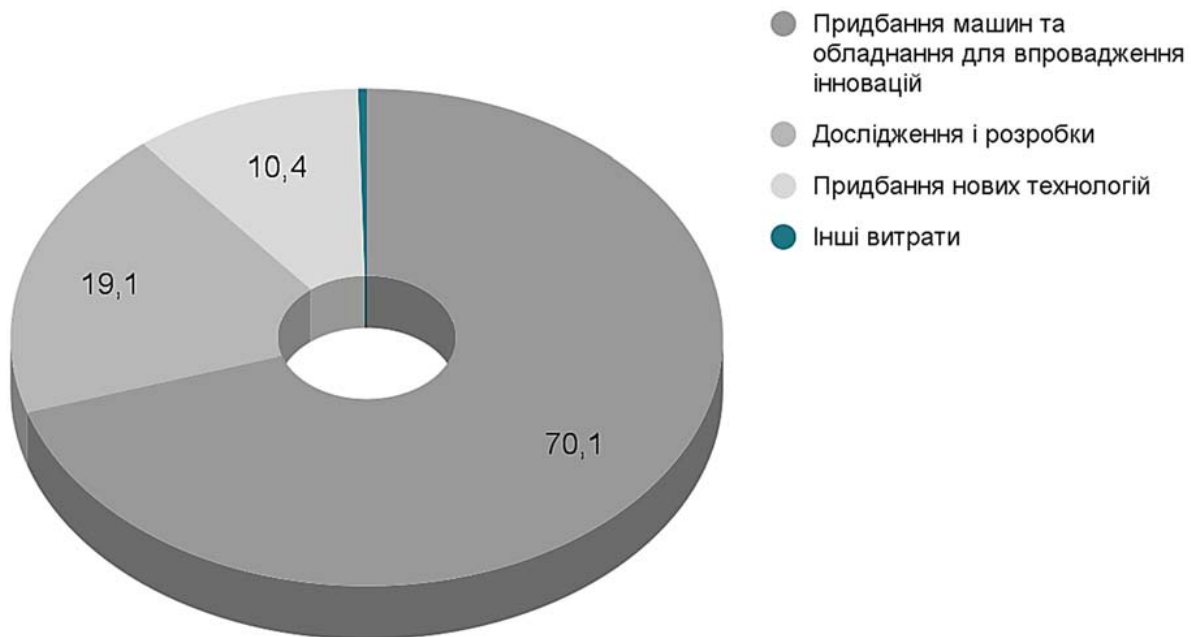


Рис. 2. Частка витрат ТзОВ «ПОРТ БАЙРІС» на інновації за напрямками, %

Етап 1. Аналіз стану формування інвестиційних ресурсів підприємства в базисному періоді;

Етап 2. Визначення необхідного загального обсягу інвестиційних ресурсів;

Етап 3. Вибір ефективних схем фінансування інвестиційних проектів;

Етап 4. Забезпечення цільового обсягу залучення інвестиційних ресурсів за рахунок внутрішніх джерел;

Етап 5. Забезпечення необхідного обсягу залучення власних інвестиційних ресурсів із зовнішніх джерел;

Етап 6. Визначення можливого обсягу залучення позикових інвестиційних ресурсів;

Етап 7. Визначення співвідношення обсягу позикових інвест. ресурсів на коротко- та довгостроковій основі;

Етап 8. Забезпечення мінімізації вартості залучення інвестиційних ресурсів з різноманітних джерел;

Етап 9. Оптимізація структури інвестиційного капіталу.

Головним критерієм при виборі джерел фінансування інноваційних проектів є мінімізація вартості залучених інвестиційних ресурсів для реалізації проектів [11].

У результаті досліджень було розроблено та запропоновано схему фінансування інноваційних проектів, що визначає склад інвесторів даного проекту, структуру необхідних інвестиційних ресурсів, інтенсивність вхідного грошового потоку на окремих етапах наступної реалізації та ряд інших показників управління проектом (рис. 3).

Дану схему можна використати як для конкретного випадку, так і як універсальну модель різного типу. Важливим є дотримуватися послідовності етапів, детального аналізу й точних розрахунків, щоб вийти на результативний інноваційний проект.

Висновки. У статті розглянуто роль і значення успішного фінансування проектів для інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі. На прикладі будівельного підприємства показано, як успішне фінансування проектів дозволяє підприємству отримувати конкурентні переваги.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Успішне фінансування проектів є ключовим фактором для успішного інноваційного розвитку підприємств. Інновації часто є дорогими та ризикованими, тому підприємствам необхідно ретельно планувати фінансування своїх інноваційних проектів.

2. Підприємствам необхідно ретельно планувати фінансування своїх інноваційних проектів, враховуючи їх масштаб, складність та ризик. Для цього необхідно провести оцінку вартості проекту, визначити джерела фінансування та створити ефективну систему управління фінансами.

3. Існують різні джерела фінансування інноваційних проектів, які можуть бути використані в комплексі. До них відносяться власні кошти підприємства, кредити банків, державні гранти та субсидії, а також інвестиції приватних інвесторів.

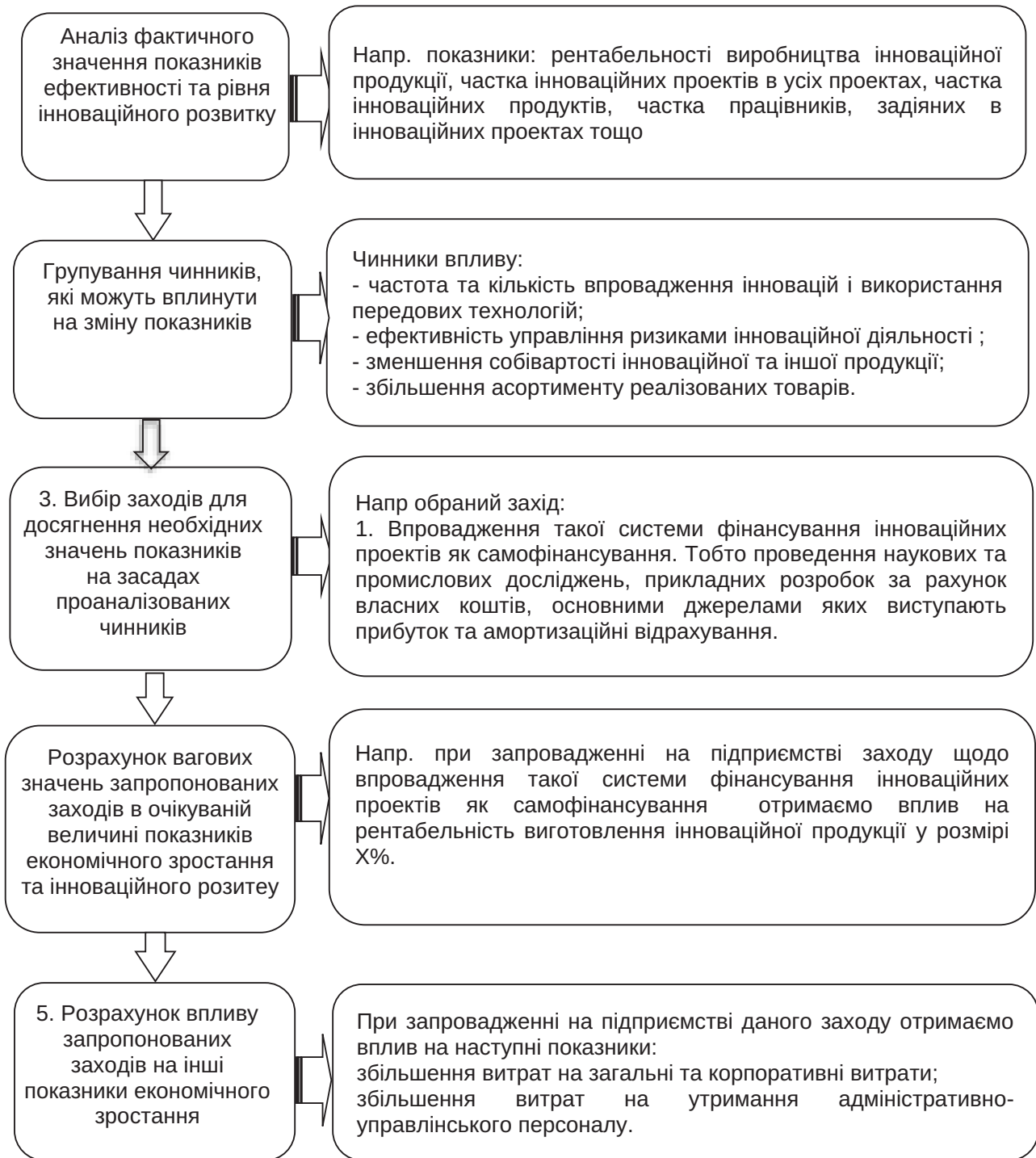


Рис. 3. Схематичне зображення рекомендованого процесу формування структурно-логічної схеми визначення впливу методу фінансування

Джерело: розроблено автором

Фактори, які впливають на успіх фінансування інноваційних проектів, включають в себе тип проекту, фінансові можливості підприємства, а також ефективність внутрішнього контролю.

Перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень у галузі

фінансування інноваційних проектів для підприємств будівельної галузі включають наступні напрямки:

Розробка методів оцінки ефективності фінансування інноваційних проектів. Це дозволить підприємствам більш точно оцінювати потенційні вигоди від впровадження

інновацій та приймати обґрунтовані рішення про фінансування інноваційних проектів.

Аналіз впливу різних джерел фінансування на успіх інноваційних проектів. Це дозволить підприємствам більш ефективно використовувати наявні джерела фінансу-

вання та підвищити шанси на успіх інноваційних проектів.

Розробка механізмів залучення інвестицій в інноваційні проекти. Це дозволить підприємствам отримувати додаткові фінансові ресурси для впровадження інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Джусов О. А. Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2009. 278 с.
2. Ставицький О. В. Особливості розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Фондовий ринок*. 2018. №1. С. 28-32.
3. Васильєва Т. А., Боронос В. Г. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Суми : СумДУ, 2019. 351 с.
4. Калінеску Т. В. Управління венчурним фінансуванням підприємств : монографія. Луганськ : СЛУ, 2019. 276 с.
5. Варфоломеева В. О. Фінансування інноваційної діяльності як чинник розвитку малого підприємства. *Вісник Української академії банківської справи*. 2006. № 2. С.113-118.
6. Березовська Л. О. Інноваційне підприємство. Конспект лекцій. 2021. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=357317> (дата звернення: 23.01.2024).
7. Дем'янчук Г. В. Об'єкти промислової власності в процесі комерціалізації інновацій. *Наука та інновації*. 2014. Т. 10. № 5. С. 51–57.
8. Возняк Г. В., Кузнєцова А. Я. Інноваційна діяльність будівельних підприємств та способи її фінансування в Україні. Київ : УБС НБУ, 2017. 183 с.
9. Горяча О. Л., Сільченко І.А. Сучасний аналіз інноваційної сфери України та шляхи її активізації. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2015. № 3. С. 21–22.
10. Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, № 436-IV, із змінами від 08.10.2023 р.
11. Шафранська Т. Ю. Способи фінансування інноваційних проектів. 2021. URL: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/10_97671.doc.htm (дата звернення: 23.01.2024).
12. Огляд галузі будівництва в Україні 2022 рік. URL: <https://gmk.center.ua/infographic/obsiah-budivnytstva-v-ukraini-v-2022-rotsi-vprav-na-65/> (дата звернення: 23.01.2024).
13. Офіційний сайт ТЗОВ «ПОРТ БАЙРІС». URL: <https://www.bayris.ua/> (дата звернення: 23.01.2024).

REFERENCES:

1. Dzhusov O. A. (2009) Innovatsiyni rozvytok svitovoi ekonomiky: investytsiyni aspekt: monohrafiia [Innovative development of the world economy: investment aspect: monograph]. Donetsk : Yuho-Vostok, 2009. 278 p. (in Ukrainian)
2. Stavytskyi O. V. (2018) Osoblyvosti rozvytku innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [Peculiarities of the development of innovative activity in Ukraine]. *Fondovyi rynek*. № 1. P. 28–32. (in Ukrainian)
3. Vasylieva T. A., Boronos V. H. (2019) Problemy finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: monohrafiia [Problems of financial support of innovative development: monograph]. Sumy : SumDU, 351 p. (in Ukrainian)
4. Kalinesku T. V. (2019) Upravlinnia venchurnym finansuvanniam pidpriemstv : monohrafiia [Management of venture financing of enterprises: monograph.]. Luhansk : SNU. 276 p. (in Ukrainian)
5. Varfolomeieva V. O. (2006) Finansuvannia innovatsiinoi diialnosti yak chynnyk rozvytku maloho pidpriemstva [Financing of innovative activities as a factor in the development of a small enterprise]. *Visnyk Ukrainskoi akademii bankivskoi spravy*. № 2. P. 113–118. (in Ukrainian)
6. Berezovska L. O. (2021) Innovatsiine pidpriemstvo. [Innovative enterprise]. Konspekt leksi. Available at: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=357317> (access date 23/01/2024).
7. Demianchuk H. V. (2014) Obiekty promyslovoi vlasnosti v protsesi komertsializatsii innovatsii [Objects of industrial property in the process of commercialization of innovations]. *Nauka ta innovatsii*. T. 10. № 5. P. 51–57. (in Ukrainian)
8. Vozniak H. V. (2017) Innovatsiina diialnist budivelnykh pidpriemstv ta sposoby yii finansuvannia v Ukraini [Innovative activity of construction enterprises and methods of its financing in Ukraine]. Kyiv : UBS NBU, 183 p. (in Ukrainian)

9. Horiacha O. L. (2015) Suchasnyi analiz innovatsiinoi sfery Ukrainy ta shliakhy yii aktyvizatsii [Modern analysis of innovative sphere of Ukraine and ways of its activation]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*. № 3. P. 21–22. (in Ukrainian)
10. Hospodarskyi kodeks Ukrainy (2023), pryiniaty 16 sichnia 2003 roku, № 436-IV, iz zminamy vid 08.10.2023 r. [Economic Code of Ukraine, adopted on January 16, 2003, No. 436-IV, as amended from October 8]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (access date 23/01/2024).
11. Shafranska T. Iu. (2021) Sposoby finansuvannia innovatsiinykh proektiv [Ways of financing innovative projects]. Available at: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/10_97671.doc.htm (access date 23.01.2024).
12. Ohliad haluzi budivnytstva v Ukraini (2022) [Overview of the construction industry in Ukraine]. Available at: <https://gmk.center/ua/infographic/obsiah-budivnytstva-v-ukraini-v-2022-rotsi-vpav-na-65> (access date 23.01.2024).
13. Ofitsiinyi sait TzOV «PORT BAYRIS» (2023) [Official website of PORT BAYRIS LLC]. Available at: <https://www.bayris.ua/> (access date 23.01.2024)